

Irak işgali ve Obama'nın 'merkezciliği'

Obama'nın sözünü ettiği "değişim" Irak Savaşı sonrasında Amerikan Savaş Partisi'nin yörüngesine iyice oturan ve ayırdedici niteliğini kaybeden Merkezci anlayışın bir tepkisi olarak okunmalıdır. Bu bakımdan "değişim" in radikal niteliği çok zayıftır. Bu durumda karşımıza çıkan soru, Obama'nın Immanuel Wallerstein gibi önemli sol entelektüelleri de kapsayacak denli geniş kapsamlı olan bir heyecan dalgasını nasıl yarattığıdır?

ERHAN DEMİRCİOĞLU

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) büyük bir hızla bu yılın Kasım ayında yapılacak olan başkanlık seçimlerine doğru koşuyor. ABD'de fiilen yürürlükte olan iki partili seçim sisteminde "muhafazakar" Cumhuriyetçi Parti kendi başkan adayını Vietnam savaşında görev almış eski asker John McCain olarak belirlemiş durumdayken, "liberal" Demokrat Parti içinde bulunduğumuz şu günlerde dahi Hillary Clinton ile Barack Obama arasındaki adaylık yarışına sahne olmakta. İki aday arasındaki yarışta eyaletler bazında yapılan önseçimlerde delegelerden alınan destekler olceğinde yapılan değerlendirmeler, ibrenin Illinois senatörü Obama'dan yana olduğunu ve çok büyük bir sürpriz olmadığı müddetçe Obama'nın başkanlık adaylığının kesin olduğunu gösteriyor. Bunun da ötesinde, Obama'nın başkanlık seçimlerinde McCain'i geride bırakma ihtimalinin yüksek olduğu da keyfi bir tahminden ziyade gerçekçi bir gözlem olarak sunuluyor.

Halbuki, daha bundan bir sene kadar önce, hiç

kimse Obama'nın "çıkar grupları"yla olan güçlü irtibatları ve yirmi yıla yakın bir süredir ABD siyasi arenasındaki merkezi konumları neticesinde adeta sektörleşmiş bulunan Clinton ailesine karşı böylesine güçlü bir alternatif sunabileceğini tahmin etmiyordu. Aksine, genel siyasi beklenti, Kenya'lı bir babaya sahip, sadece derisinin rengi yüzünden kendisinden beklenen "öfkeli siyah" prototipine uygun davranma potansiyeli bakımından kararsız ve sağ Demokrat seçmen kitlesinin uzaklaşmasına neden olabilecek, adinin "Usame"yi çağrıştırmaması, Müslüman olduğu söylentileri ve sahip olduğu "Hüseyin" orta adı yüzünden radikal islam ile irtibatlandırılabilir soru işaretlerinin yaratılmasına zemin oluşturabilecek Obama'nın adaylık yarışında erken ya da orta vadede havlu atacağı yönündeydi.

Obama'nın kestirilemeyen yükselişinde hesaba katılması gereken faktörler arasında "hitabet gücü," "karizma," "politik starlık" gibi kişisel unsurlar önemli ama tali bir yer işgal ediyor. Karakter özelliklerine göre daha temel faktör olarak Obama'nın seçim kampanyasının ana teması olarak belirlediği "değişim" fikrinin Clinton'ın "tecrübe" vurgusuna nazaran Demokrat Partililer arasında daha büyük yankı bulduğunu söylemek gerekiyor. Genel ölçekte, seçmenlerin Cumhuriyetçi "ulusal güvenlik" ve Clintoncu "tecrübe" temalarından ziyade Obama'nın "değişim" fikrine doğru yönelişleri ise, esas olarak, kendini işsizlik ve konut problemleri olarak dışavuran ABD'nin içinde bulunduğu iktisadi kriz, sosyal sigorta ve sağlık sigortası sistemlerindeki yapısal sorunlar, Katrina felaketinin yarattığı toplumsal sarsıntı ve Irak işgali sonucu elde edilen politik/askeri başarısızlığın artık fazlasıyla açık seçik bir biçimde ortalığa dökülmesi gibi unsurlar ile açıklanabilir.

Irak Savaşına karşı tutarlı bir biçimde sürdürdüğü olumsuz tavır Obama'nın politik cazibesinin üze-

rinde yükseldiği faktörlerin başında geliyor. Burada ki temel sorulardan biri, Obama'nın Irak işgaline karşı sürdürdüğü politik çizginin halihazırdaki neocon (neoconservative/yeni-muhafazakar) strateji ile karşılaştırıldığında ne ölçüde "değişim" anlamına geldiği. Bu soruya verilecek akli başında bir cevap ise şu sorulara verilecek cevaplara göbekten bağlı durumdadır: Obama'nın Irak savaşına karşı oluş gereklileri nelerdir? Obama'nın ABD'nin Irak'tan geri çekilmesine ilişkin planı nedir? Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kurumlara yaklaşımının ana hatları nelerdir? İran gibi ABD tarafından "düşman" ilan edilen devletlere bakışını şekillendiren temel parametreler nelerdir?

* * *

Bu yazının bazı temel önkabullerini bir paragrafta ifade etmek gerekirse şunları söylemek gerekir: Bugün dünya üzerinde hakim olan üretim biçimi emperyalizm aşamasındaki kapitalizmdir. Mevcut dünya sisteminin merkezi hegemonik gücü emperyalist bir devlet olan ABD'dir. ABD'nin iki ana politik partisi – Demokrat ve Cumhuriyetçi Parti – temel amaç olarak dünya halkları arasında varolan eşitsiz iktisadi ve siyasi ilişkilerin ABD lehine muhafazası konusunda anlaşmaktadırlar. ABD emperyalizmi, konjonktürel ve dönemsel çıkarlarına uygun olarak, kendi egemenliğini ezilen halklara kabul ettirmenin yolları olarak kendi silahlı güçleri vasıtasıyla gerçekleştirilecek açık askeri işgalden yerel işbirlikçiler tarafından yürütülen "kukla iktidar"lar kurmaya kadar çeşitli seçeneklere başvurabilir. Bu dergi okurlarının geniş bir kısmı açısından bu fikirlerin doğrulanmaya muhtaç olmadığını varsayıyorum.

Bu yazının temel sorusu olan Obama'nın "değişim" fikrinin politik muhtevasına ilişkin soruyu daha etkili bir biçimde ifade edebilmek için bazı kavramların tanımlanmasına ihtiyaç vardır. Farklı devletler

{ DÜNYA }

ile oluşan sürtüşmelerin ve anlaşmazlıkların ABD askeri işgali ile çözüme kavuşturulmasını temel bir yöntem olarak benimseyen siyasi güçlere "Amerikan Savaş Partisi" ya da kısaca "Savaş Partisi" adını verelim. Amerikan Savaş Partisi sadece Cumhuriyetçi Parti'yi değil aynı zamanda Irak işgalini hararetle destekleyen Joe Liebermann tarafından temsil edilen Demokrat Parti'nin sağ kanadını kapsamaktadır. Savaş Partisi'nin içindeki "Şahinler Kanadı" adını vereceğim grup partinin ideolojik formasyonu için gerekli olan düşünsel argümanların (Irak Savaşı arifesinde öne sürülen "önleyici savaş doktrini" gibi) oluşturulması görevini üstlenmiştir. Şahinler kanadı, Savaş Partisi içinde Cumhuriyetçiler tarafından temsil edilmektedir.

Bunun yanında "Merkezciler" olarak tanımlayabileceğimiz grup ise Demokrat Parti'nin ana gövdesini oluşturan ve yirmi seneye yakın bir süredir Clinton ailesi tarafından temsil edilen siyasi güçlerdir. Merkezçilerin farklı devletler ile oluşan sürtüşmelerin çözümü için benimsedikleri temel yöntemler uluslararası baskı, ticari ve tıbbi ambargo, yerel ayaklanmacıların ve darbecilerin desteklenmesidir ve ancak tali bir yöntem olarak ABD işgalini savunmaktadırlar. Uluslararası meşruiyetin sağlanması bakımından Birleşmiş Milletler'in desteğinin aranmasının önemine vurgu yapan Merkezçiler, ancak söz konusu desteğin sağlanmasının imkansız olduğu bir durumda ABD işgaline yeşil ışık yakmaktadırlar.

Amerikan Savaş Partisi ile Merkezçilerinin dış siyasetleri arasındaki ilişki çelişkiden ziyade tamamlayıcılık ilişkisidir. 1991'de yaşanan Körfez Savaşı'ndan günümüze kadar geçen süre ölçeğinde ABD'nin Irak'a donuk siyasi tavrına bakıldığında söz konusu tamamlayıcılık ilişkisi net bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Körfez Savaşı'ndan sonra ABD tarafından düşman kabul edilen Saddam Hüseyin rejimine karşı 1992'de başkanlık koltuğuna oturan Bill Clinton yönetiminin tavrı, uluslararası izolasyon ve 500 bin çocuğun ölmesine neden olan ambargo politikası ile karakterize olmaktadır. İzolasyon ve ambargo ile Saddam karşıtı bir muhalefet oluşturmayı hedef alan Clinton yönetimi bunda başarılı olmayınca 1998'de askeri yöntemlere başvurmayı denedi ve dört gün boyunca Irak'ın askeri tesislerini, elektrik santrallerini ve köprülerini bombaladı. Bu çerçevede bakıldığında 1991'den 2000'de Savaş Partisi'nin Amerikan yönetimini ele geçirmesinin kadar geçen surede Merkezçi Clinton yönetiminin Saddam Hüseyin rejimine karşı saldırgan politikasının Irak işgaline donuk siyasi atmosferi adım adım oluşturduğu açıktır. Bunun yanında, yukarıda sunduğumuz çerçeveye uygun olarak, 2002 yılında ABD Kongresi'nden çıkan Irak'a Karşı Amerikan Askeri Güçlerinin Kullanılması kararına o dönem Hillary Clinton tarafından temsil edilen Merkezçiler "uluslararası kanalların sonuna kadar zorlanması" şerhini düşerek desteklerini sunmuşlardır.

Obama'nın sözünü ettiği "değişim" Irak Savaşı sonrasında Amerikan Savaş Partisi'nin yürüncesine iyice oturan ve ayırıcı niteliğini kaybeden Merkezçi anlayışın bir tepkisi olarak okunmalıdır. Bu bakımdan "değişim" in radikal niteliği çok zayıftır.

Bu durumda karşımıza çıkan soru, Obama'nın Immanuel Wallerstein gibi önemli sol entelektüelleri de kapsayacak denli geniş kapsamlı olan bir heyecan dalgasını nasıl yarattığıdır? Aşağıda önce bu sorunun cevabını vermeye çalışacağız ve sonrasında ise Obama'nın merkezçiliğine ilişkin gözlemlerimizi sunacağız.

***

Irak savaşına karşı olmanın politik kariyer riski anlamına geldiği bir dönemde savaşa karşı sesini çıkaran ender Demokratlardan biri Barack Obama. Bu bakımdan tutarlı ve sicili temiz bir Irak Savaşı karşıtı politikanın adresi olarak Obama'nın gösterilmesine şaşımamak gerek. 2002 Ekim'inde, Chicago'da düzenlenen savaş karşıtı mitingde yaptığı ünlü konuşmada Obama şunları söylüyordu:

Bütün savaşlara karşı değilim. Karşı olduğum şey, budalaca savaştır. Karşı olduğum şey, aceleci savaştır. Karşı olduğum şey; Richard Perle, Paul Wolfowitz ve yönetimdeki diğer masabaşı haftasonu savaşçıların, kaybedilecek hayatları ve çekilecek zorlukları hesaba katmadan, kendi ideolojik programlarını gırtlaklarımıza sokmalarıdır...

Biliyorum ki, Irak'a karşı başarılı olacak bir savaş bile, belirsiz uzunlukta, belirsiz maliyetli ve belirsiz sonuçları olan bir Birleşik Devletler işgali gerektirecektir. Biliyorum ki, açık bir gerekçesi olmayan ve güçlü uluslararası destekten yoksun bir Irak işgali sadece Ortadoğu'yu alevlendirecek, Arap dünyasındaki en kötü dürtüleri cesaretlendirecek ve El Kade'i askeri bakımdan güçlendirecektir.

Obama, Irak Savaşı'na karşı aldığı tavrı geri adım atmada ve yukarıdakine benzer açıklamalarla destekleyerek günümüze kadar sürdürdü. Obama'nın politik cazibesinin ve hızlı yükselişinin merkezinde iste bu kararlı tutum bulunuyor. Secim yarışında hiçbir şansları olmayan Liberal Parti, Yeşiller Partisi, Sosyalist İşçiler Partisi ve Ralph Nader gibi bağımsız adayları dışarda tutarsak, bugün Amerikan kamuoyunun gözünde tek savaş karşıtı aday Obama'dır.

11 Eylül saldırıları sonucu Amerikan halkına Bush yönetimi ve ana akim medya tarafından dayatılan ikilem "özgürlük mü yoksa güvenlik mi?" ikilemiydi.

Bu ikilemin kısa vadedeki anlamı, "uluslararası özgürlük mü yoksa ulusal güvenlik mi?" idi. Halihazırda iki seçeneğin birbirini dışladığına kani olmuş Amerikan kamuoyu, yalanlar üzerine kurulmuş yaygın manipulatif kampanyalar sonucunda, ikileme yanıt olarak "ulusal güvenlik" demişti. Halbuki bugün iki seçenek arasındaki temel ilişkinin dışlama/yadsıma değil içerme/destekleme olduğu Amerikan halkının azımsanmayacak bir kısmı tarafından büyük oranda anlaşılabilir durumda. Günümüzde yapılan kamuoyu yoklamaları, seçmenlerin ulusal güvenlik konusunda Cumhuriyetçilerden çok Demokratlara güvendiklerini ortaya koyuyor. Geçmişle karşılaştırıldığında şaşırtıcı olan bu zihinsel değişim, Demokrat Parti'nin az da olsa sahip olduğu savaş karşıtı potansiyel ile birebir bağlantılıdır. Ulusal güvenlik konusunda seçmen tercihlerinin "şahin" Cumhuriyetçilerden "güvercin" Demokratlara doğru değişim eğilimi, ulusal güvenliğin temel koşullarından birinin uluslar arasında kurulacak özgür ilişkiler olduğu gerçeğinin Amerikan halkı tarafından sindirilmeye başladığını gösteriyor.

2003 Şubat'ında dünya çapında düzenlenen geniş katımlı savaş karşıtı gösterilerin politik etkisi, New York Times tarafından "dünyanın ikinci süper gücü" olarak nitelendirilecek kadar büyük olmuştu. Fakat 2003'un başlarında hız kazanan savaş karşıtı hareketlerin başına gelen akıbet Birinci Körfez Savaşı'na karşı aktif hale gelen savaş karşıtı hareketlerine benzer oldu: savaşın başlaması ile beraber gösterilerin yaygınlığı ve büyüklüğü hızlı bir ivmeyle düşmeye başladı. Asil ilginç olan, savaş karşıtı hareketlerin işgal sonrası gerilemesiyle Irak Savaşı'nın genel Amerikan kamuoyundaki meşruluğunu yitirmesinin el ele gitmesi oldu. Bugün Amerikan halkının geniş bir çoğunluğu Amerikan askerlerinin Irak'tan çıkması gerektiğini düşünüyor. 7 Kasım 2006'da yapılan Temsilciler Meclisi seçimlerinde Demokratlar'ın, 435 sandalyenin 233'ünü alarak, 12 yıl sonra ilk defa Cumhuriyetçileri geride bırakmasının altında yatan nedenlerin başında Amerikan seçmeninin Irak Savaşı'na donuk algısının değişmesi yatıyor. Bunun yanında Demokratlar, aynı tarihte, Birleşik Devletler Kongresi'nin diğer ayağını oluşturan Eyalet Senatörleri seçimlerini de kazanarak Cumhuriyetçiler'e ikili bir hezimet yaşatmış oldular. Demokrat Parti'nin sağ kanadını temsil eden ve Irak Savaşı'nın hararetle destekçilerinden Joe Liebermann'ın senatör adaylığı yarışlarında önseçimleri kaybetmesinin altında da gelişmekte olan savaş karşıtı zihinsel perspektif değişikliği yatıyordu.

Ünlü savaş karşıtı Amerikan internet sitesi Antiwar.com'un başyazarı Justin Raimondo, 2006 Temsilciler Meclisi ve Eyalet Senatörleri seçimlerinden sonra şunları yazıyordu:

Bu seçimler Demokratik bir savaş karşıtı başkan adayının ortaya çıkması için gerekli olan zemini hazırladı. Sorun su ki, Hillary Clinton örneğinde görüldüğü gibi Parti yönetimi kararlı bir biçimde "merkezçi" ya da diğer bir deyişle savaş taraftarı. Clinton'un Birleşik Devletler'in geri çekilmesine ve hatta askeri varlığın adım adım azaltılmasına donuk bir takvim hazırlanmasına ısrarlı bir biçimde karşı duruşu, partinin önde gelenlerinin savaşa ilişkin söy-

{ DÜNYA }

lemelerini belirledi. Ancak şimdi bütün bunlar değişti: Demokratlar ısrarla öne çıkacak birini bekliyorlar.

2006 Kasım'ında parti içinde Obama'nın sesinin yarattığı etki şimdiki gücünden çok uzaktı. Obama'nın "partinin sahibi" gibi hareket eden Clinton'ı bile geride bırakacak kadar hızlı bir biçimde yükselişinde savaş karşıtı dalgayı başarıyla arkasına almasının etkisi belirleyici oldu. Bugün Obama'nın konuşmalarının Irak Savaşı'na karşı olan bölümleri dinleyiciler tarafından en hararetli alkış ve tezahüratlar ile ödüllendiriliyor. Clinton'ın 2006 yılında desteklediği Irak'tan geri çekilme planı ise 2002'de savaşa verdiği desteğin beraberinde getirdiği itibar kaybını giderecek ölçekte yankı bulmuyor. Clinton'ın savaşa karşı zaman içinde değişen söylemi, Demokrat kamuoyunun yükselen barışçıl dürtülerini manipülasyona donuk tutarsız ve hakikilikten uzak bir girişim olarak yargılanıyor. Obama'nın yıldızı, Irak'ta yaşamakta olan savaşa donuk karşıtlığının samimiyetine Amerikan kamuoyunu ikna etmiş olmasıyla parlıyor. Aşağıdaki konuşması, seçmenin azımsanmayacak bir kısmının duruma bakışını da özetliyor:

[Başkan adayı olduğum durumda] Cumhuriyetçi rakibim ikimizin de Irak'taki savaşı desteklediğimizi söyleyemeyecek. Rakibim, ikimizin Irak'taki savaşın İran'a karşı girişilecek bir askeri harekatı gerekçelendirmesi için kullanılmasında ya da diyalog karşıtı ve savaş borazancısı politikalar konusunda anlaşacağımızı iddia edemeyecek. Rakibim, Amerikan halkına karşı açık ve doğrudan yaklaşmadığımı veya zaman içinde pozisyon değiştirdiğimi söyleyemeyecek.

***

Obama'nın temsil ettiği "değişim" in niteliğini anlamak için Savaş Partisi'nin sunduğu dış politikaya alternatif kimi yaklaşımlara karşı aldığı tavrı ortaya koymak gerekiyor. 2006 Kasım'ındaki seçim zafarından sonra bazı Demokrat Partililer Irak Savaşı'nın sonlandırılmasına dönük etkili bir hamle olarak Kongre'den Amerikan ordusuna akan mali muslukların kapatılmasına dönük bir kararın çıkartılması çalışmalarına başladılar. Kongre'den çıkartılacak böyle bir karar sonucunda maddi imkanları kısıtlanan Bush yönetimi geri çekilme fikrini kabul etmek zorunda kalacaktı. Sonuç alma potansiyeli oldukça yüksek olan bu fikir, çok az Demokrat Partili tarafından kabul gördü ve o partililer arasında Obama yoktu.

Diğer taraftan Obama 16 aylık bir sürede Irak Devleti ile iletişim halinde gerçekleştirilecek "aşamalı" bir geri çekilme planı öngörüyor. Bu plana göre, görece olarak güvenliği sağlanmış bulunduğu El Anbar gibi bölgelerden başlayacak olan geri çekilme direnişin ve mezhep çatışmalarının en şiddetli olduğu bölgeler ile son bulacak. Obama, aşamalı bir geri çekilmenin aşamsız bir geri çekilmeye nazaran gerek Amerikan askerlerinin gerek ise Irak halkının güvenliği açısından "daha sorumluca" olduğunu savunuyor.

İlk olarak vurgulanması gereken nokta, Obama tarafından işaret edilen 16 aylık sürenin fazlasıyla uzun olduğudur. 2006 yılında Demokratların geniş bir kısmı tarafından öngörülen süre 4-6 ay arasın-

daydı. Bugün sağ kanadın etkin savaş karşıtı grubu "Win Without War" organizasyonu bile "yıllarla değil sadece aylarla" ifade edilecek bir geri çekilme planı öngörüyor. Savaş Partisi ile uzlaşmaya dönük Obama planının "barışçıl" niteliği oldukça zayıftır.

İkinci olarak, aşamalı geri çekilme planının uygulanabilirliği konusunda Vietnam Savaşı'nda yaşanan gelişmeler aydınlatıcıdır. Nixon yönetimi döneminde 1968'de alınan Vietnam'dan geri çekiliş kararının aşamalandırma planları üzerine yaşanan tartışmalar dört yıl sürmüş ve bu süre zarfında tüm hızıyla sürmekte olan çatışmalar milyonlarca Vietnamlının yaşamına mal olmuştur. Vietnam Savaşı'nda yaşananlara benzer biçimde Irak'ı aşamalı terk etmenin önünde de ciddi zorluklar vardır. Kendi askeri güçlerine yapılacak saldırılara dönük ABD'nin tavrının "sessiz kalmak" olmayacağı ve aksine Irak direniş kuvvetlerine güçlü bir saldırının peşinde olacağı açıktır. Bu durumda şiddet döngüsü yeniden üretilen ve aşamalı geri çekilmenin ileri safhalarına geçmek zorunlu olarak belirsiz tarihlere ertelenecektir.

Bunun yanında Obama, Irak'ta "Amerikan diplomatik ve askeri personelinin korunmasıyla ve El Kaide'ye donuk operasyonlarla görevli" belirli ölçekte askeri kuvvetin Irak'ta bırakılmasını savunmaktadır. Obama'nın diplomatik güvenlik ve El Kaide retoriği bir tarafa bırakılırsa, Irak'ta konumlandırılacak askeri kuvvetlerin asıl anlamının Amerika'nın Ortadoğu üzerindeki istihbarat ağının muhafazası ve düşman olarak sınıflandırılan bölge devletlerine karşı her zaman hazır operasyonel bir tehdit unsuru olarak kullanılması olduğu açıktır. Böylesi bir Ortadoğu vizyonu, ABD'nin geleneksel siyaseti ile karşılaştırıldığında, "değişim" sinyalleri vermekten fazlasıyla uzak olup Merkezci mantıkla tam bir uyum içindedir.

2007 yılı boyunca Obama'nın yaptığı "İran, Suriye, Venezuela, Küba, ve Kuzey Kore gibi ülkelerin anti-Amerikan liderleri koşulsuz diyalogun gerekliliği" açıklamaları geniş yankı buldu. Söz konusu diyalog arayışı Savaş Partisi'nin ilgili devletlere yaklaşımına

nazaran hatırı sayılır bir farklılık göstermesine karşın ifade ettiği "değişim" ancak Merkezci siyasetin yeniden konumlandırılması ile sınırlıdır. Obama, "İran'ın nükleer silaha sahip olmasının kabul edilemez olduğu"nu ve bunun engellenmesi için "önemli diplomatik ve ekonomik baskıların yapılmasının zorunluluğu"nu defalarca ifade etmiştir. Obama, İran'ın giriştiği nükleer silah programını durdurulması halinde ABD'nin her türlü seçeneği masaya yatıracağını ısrarla vurgulamaktadır. Obama portresinde gördüğümüz, Demokrat Parti'nin sol kanadının temsilcilerinden Dennis Kucinich'in saldırılarına – "her türlü seçenek masaya yatırılabilir mi? Bunun gerçek anlamı üzerine insanları düşünmeye davet etmek gerekir, yeni bir savaşın zeminini hazırlıyorsunuz" – hakli olarak maruz kalmış tipik bir Merkezci politik figürdür.

2007 Ağustos'unda Pakistan'a ilişkin yaptığı beklenmedik açıklamalar Obama'nın politik tavrı konusunda açık ipuçları sunmaktadır. "[Pakistan] dağlarında 3000 Amerikalının ölümüne neden olmuş olan teröristler yuvalanmış bulunmaktadır. Yeni bir saldırının planlarını yapıyorlar... Eğer önemli terör hedeflerine dönük gerekli istihbarata sahip olursak ve Başbakan Müşerref harekete geçmezse, biz harekete geçeriz" diyen Obama, Bush yönetiminin dahi konuşulmasını uygun bulmadığı bir seçeneği dilendirerek şaşkınlığa ve Pakistan yönetiminin tepkisine neden olmuştu. Hakkında oluşmakta olan "genç ve idealist bir barışsever" portresinin politik kazanımları konusunda şüpheye düşen Obama, gerektiği zaman "reel-politik" ilkelere göre hareket edebilecek kadar "gerçekçi" olduğunu göstermeye soyunuyordu.

Yukardaki veriler ve değerlendirmeler ışığında sunu söylemek uygundur: Obama'nın "değişim" perspektifi, yazının başında da ifade ettiğimiz üzere, Irak Savaşı sonrası Savaş Partisi'nin yönünesine oturma eğilimine kapılmış bulunan Demokrat Parti'nin tekrar askeri seçeneği dışlamayan diplomasi-ağırlıklı Merkezci siyaset eksenine çekilmesidir.